

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/40/2017
Identifikačné číslo spisu: 1211225996
Dátum vydania rozhodnutia: 21.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1211225996.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Poľnohospodárke družstvo podielnikov Veľké Uherce, Veľké Uherce, IČO: 00 205 869, zastúpeného JUDr. Ivanom Jánošíkom, advokátom, Klincova 35, P.O. BOX 2, 810 05 Bratislava, proti žalovanej 1/ Všeobecná úverová banka, a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpenej AK ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, IČO: 36 857 513, žalovanému 2/ Mgr. Jozefovi Pavlíkovi, súdnemu exekútorovi, M. R. Štefánika 335/16, 906 13 Brezová pod Bradlom, o zaplatenie 794.640,81 € s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 9. júna 2016, č. k. 1Cob/285/2014-596, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 9. júna 2016, č. k. 1Cob/285/2014-596 v napadnutej časti, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II, rozsudkom zo dňa 10. júna 2014, č. k. 23Cb/177/2011-540, konanie v časti o zaplatenie sumy 8.060,82 € spolu s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 31.10.2011 do zaplatenia zastavil, žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 662.132,90 € spolu s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 31.10.2011 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku návrh voči žalovanej 1/ zamietol, a voči žalovanému 2/, celý návrh zamietol.

2. Okresný súd Bratislava II, zároveň napadnutým rozsudkom žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 33.386,73 €. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 1/ náhradu trov konania v časti, v ktorej bolo konanie zastavené, vo výške 2.335,37 € a žalovanému 2/ náhradu trov konania vo výške 174,86 €; všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že prejudiciálna otázka platnosti/neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XXXX, ako aj právneho nástupníctva žalobcu voči subjektu AGRO Partizánske a.s., týkajúca sa rovnakých strán sporu, v rovnakom procesnom postavení, bola riešená v súčasnosti už

právoplatne skončených súdnych konaniach OS BA II vo veciach sp. zn. 23Cb/229/2005, 23Cb/72/2005 a OS Topoľčany vo veci sp. zn. 6C/22/2005. V týchto konaniach prvoinštančné, ako aj odvolacie súdy a dovolací súd, dospeli k záveru o absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XXXX a neexistencii právneho nástupníctva žalobcu voči subjektu AGRO Partizánske a.s. Súdy v predmetných konaniach konštatovali absolútnu neplatnosť úverovej zmluvy č. 172/2003 podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje zákonu, konkrétne § 497 Obchodného zákonníka. Túto neplatnosť, podľa záverov súdov zavinila žalovaná 1/, ktorá zmluvu vyhotovila, predložila ju na podpis žalobcovi a uviedla ho do omylu nielen v tom, že je právnym nástupcom spoločnosti AGRO Partizánske a.s., ale aj tým, že žalobcovi ani žiadny úver neposkytla a v rozpore s dohodnutým účelom úveru, peňažné prostriedky úveru použila na uspokojenie vlastných pohľadávok z úverových zmlúv uzavretých so subjektom, ktorého záväzky žalobca neprevzal. Pokiaľ preto žalovaná 1/ podnikla na základe absolútne neplatnej zmluvy o úvere č. 172/2003 voči žalobcovi právne kroky smerujúce k vymoženiu pohľadávky z úveru, ktorá však žalovanej 1/ podľa hmotného práva nesvedčí, podľa názoru súdov, žalovaná 1/, musí znášať právne následky, ktoré sú s takýmto konaním spojené, a ktoré sa v majetkovej sfére žalovanej 1/, prejavili ako bezdôvodné obohatenie, alebo ktoré v majetkovej sfére žalobcu, vyvolali vznik škody.

4. V otázke vecnej pasívnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/, ktorí legitímáciu v konaní namietali, súd dospel k záveru, že vecná pasívna legitímácia žalovanej 1/ (a jej zodpovedajúca vecná aktívna legitímácia žalobcu), je daná vo vzťahu ku všetkým žalovaným nárokom. Pokiaľ však ide o žalovaného 2/, okresný súd sa stotožnil s jeho argumentáciou o absencii vecnej pasívnej legitímácie vo vzťahu ku všetkým žalovaným nárokom. Žalobca v konaní nepreukázal žiadne pochybenie žalovaného 2/, jeho vzťah, hmotnoprávnu zodpovednosť, ani príčinnú súvislosť k žiadnemu z nárokov uplatňovaných pod písm. a/ až e/ žalobného návrhu. Žalovaný 2/, nie je podľa hmotného práva nositeľom povinnosti (zodpovednosti) za žiadny z nárokov uplatnených pod písm. a/ až e/ návrhu. Žalobca, vo vzťahu k žalovanému 2/, podľa okresného súdu neunesol dôkazné bremeno, ktoré ho v konaní zaťažovalo.

5. Obaja žalovaní vzniesli v priebehu konania námietku premlčania všetkých návrhom uplatňovaných nárokov tvoriacich žalovanú pohľadávku. Okresný súd vzhľadom na povahu žalovaného nároku, nevzhladol dôvodnosť solidárneho plnenia, a preto rovnako ako hmotnoprávnu opodstatnenosť návrhu, aj dôvodnosť vznesenej námietky premlčania, posudzoval vo vzťahu ku každému zo žalovaných osobitne. Pokiaľ ide o žalovanú 1/, námietku premlčania okresný súd akceptoval a vzhliadol ju dôvodnou, len vo vzťahu k niektorým z nárokov, ktoré okresný súd právne kvalifikoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Ohľadne nárokov, ktoré okresný súd kvalifikoval ako nároky na náhradu škody podľa § 268 Obchodného zákonníka, námietke premlčania nepriznal právnu ochranu, a to pre jej rozpor s dobrými mravmi. Pokiaľ ide o žalovaného 2/ (okrem nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie - ktorej absencia je významná v prípade včas uplatnených nárokov), dospel okresný súd k záveru, že námietka premlčania vznesená žalovaným 2/, je vo vzťahu k jeho osobe opodstatnená a dôvodná v prípade nárokov, resp. ich častí uplatnených v žalobe pod písm. a/ až d/. Z dôvodu úspešne uplatnenej námietky premlčania, okresný súd návrh v tejto časti voči žalovanému 2/, zamietol. Vo zvyšnej časti žalovaných nárokov, sa okresný súd síce ani vo vzťahu k žalovanému 2/ nestotožnil s premlčaním nároku a ním vznesenú námietku premlčania nevzhladol dôvodnou, avšak pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie voči nemu, návrh aj v tejto časti zamietol (okrem nárokov vzatých späť, kde okresný súd konanie zastavil).

6. K nároku označenému ako úroky z úveru, plnených podľa zmluvy o úvere č. XXXX/XXXX v sume 37.929,87 €, okresný súd uviedol, že subjektom, ktorému bezdôvodné obohatenie vzniklo a majúcim vecnú pasívnu legitímáciu, je žalovaná 1/, ktorej žalobca plnil. Napriek existencii vecnej pasívnej legitímácie žalovanej 1/, však prvoinštančný súd žalobcovi tento nárok nepriznal z dôvodu vznesenej námietky premlčania, ktorú súd vzhliadol dôvodnou.

7. Ohľadom nároku vo výške 572.311 €, ktorá suma bola vymožená od žalobcu v exekúcii vedenej súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Martišikom, pod sp. zn. EX 1018/06 a sumy 99.581,76 €, predstavujúcej peňažné prostriedky úschov vydané žalovanej 1/, okresný súd uviedol, že v exekučnom

konaní bola vymožená pohľadávka, ktorá neexistovala (ako sa ukázalo neskôr - v uvedených sporových konaniach) a oprávnená - žalovaná 1/, nebola hmotnoprávnym nositeľom vymáhaného plnenia. Vymožením tohto plnenia, žalovaná 1/ získala na úkor povinného (žalobcu), bezdôvodné obohatenie a súčasne žalobcovi svojim konaním spôsobila aj škodu. Okresný súd dodal, že zodpovednosť žalovanej 1/, za získanie neoprávneného plnenia, nevylučuje ani § 61 Exekučného poriadku, t. j. nemožnosť vrátenia do pôvodného stavu (restitutio in integrum), ktoré sa vzťahuje najmä na dražbu hnutelných, či nehnuteľných vecí. Okresný súd konštatoval, že prijatím exekvovanej pohľadávky 435.572,59 € (13.122.060,- Sk) a 97.041,80 € (2.923.481,18 Sk), ktorá žalovanej 1/ hmotnoprávne nesvedčila, keďže nebola veriteľom žalobcu (z dôvodu absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy č. 172/2003 a neplatnosti právneho úkonu uznania vykonateľnosti vyjadreného v exekučnej notárskej zápisnici), sa žalovaná 1/ na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila prijatím plnenia z neplatného právneho úkonu. K vzniku bezdôvodného obohatenia žalovanej 1/ vo vzťahu k týmto plneniam, podľa okresného súdu došlo ich prijatím v mesiacoch február a marec 2008, pričom nedošlo k premlčaniu týchto plnení. Sumu 16,60 € (500,- Sk), predstavujúcu súdny poplatok za vydanie poverenia, sumu 39.500,76 € (1.190.000,- Sk) - odmena exekútora a sumu 179,24 € (5.399,70 Sk) - hotové výdavky exekútora (spolu 39.696,60 € / 1.195.899,70 Sk), exekučne vymoženú v roku 2008, okresný súd posúdil ako nárok na náhradu škody vzniknutej plnením z neplatnej zmluvy (§ 268 ObZ), ktoré nároky však boli premlčané. Ostatné nároky v rozsahu 16.596,95 € (500.000,- Sk), okresný súd právne kvalifikoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a v takomto stave ho vykonaným dokazovaním považoval za preukázaný, žalobcovi priznal. V prevyšujúcej časti 82.984,81 €, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, získaného prijatím súm súdnych úschov ako nepreukázaný, zamietol.

8. K nárokom v sume 16.862,49 €, predstavujúcej súdne poplatky uhradené žalobcom v exekučnom konaní EX 1018/06, 8Er 28/06 a v sume 829,85 €, predstavujúcej súdne poplatky uhradené žalobcom v konaní o súdnych úschovách sp. zn. 13U 1/2005 a 13U 5/2006, okresný súd uviedol, že ide o vyrubené súdne poplatky za námietky voči exekúcii vo výške 16.596,95 € (500.000,- Sk), za návrh na odklad exekúcie vo výške 99,58 € (3.000,- Sk), za návrh na zastavenie exekúcie vo výške 99,58 € (3.000,- Sk) a za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66,38 € (2.000,- Sk). Nakoľko žalobca súdne poplatky v stanovenej lehote neuhradil, vymáhanie týchto súm, bolo uznesením postúpené na vymáhanie Justičnej pokladnici. Po rozsiahlom dokazovaní okresný súd ustálil, že predmetom konania ostala suma vo výške 9.631,51 €. Tento nárok, okresný súd právne kvalifikoval ako nárok na náhradu škody podľa § 268 ObZ a vzhľadom na dôvodnosť v sume 9.565,13 €. Za nedôvodný, okresný súd vzhľadom na nárok žalobcu v časti súdneho poplatku 66,38 € za námietku zaujatosti súdneho exekútora v konaní 8Er 28/06, ktorá bola uznesením OS Nitra zo 14.2.2008, č. k. 8Er 28/2006-310, vyhodnotená ako nedôvodná. V zostávajúcej časti sumy uhradených súdnych poplatkov, okresný súd nárok žalobcu na náhradu škody vzhľadom na žalovanej 1/, ako opodstatnený.

9. Okresný súd vzhľadom na vyššie uvedené, dospel k záveru, že návrh žalobcu je čiastočne dôvodný voči žalovanej 1/, a to v sume 662.132,90 € (pozostávajúcej z nárokov pod písm. b/ návrhu v sume 572.311,- € - exekúcia JUDr. Martiška + 16.596,95 € - suma súdnych úschov v konaní 13U 1/2005, pod písm. c/ návrhu v sume 9.200,- € - súdny poplatok za námietky voči exekúcii, 2 x 99,58 € za návrh na odklad a návrh na zastavenie exekúcie + 165,97 € za súdnu úschovu 13U 1/2005/, pod písm. d/ návrhu v sume 42.965,94 € - úroky z úveru v Tatra banke, a.s., a pod písm. e/ návrhu suma 20.693,88 € - exekučne vymožená pohľadávka žalovanej 1/ v konaní sp. zn. EX 148/07). V tejto časti okresný súd návrhu vyhovel a žalovanú 1/ zaviazal na úhradu týchto súm vrátane úrokov z omeškania, ktoré si žalobca uplatnil v súlade so zákonom a v rozsahu úrokovej sadzby platnej ku dňu vzniku omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka v znení platnom do 31.1.2013). Medzi stranami sporu prebehli pred podaním návrhu rokovania o úhrade žalovanej sumy, ktoré okresný súd považoval za výzvu žalobcu na úhradu plnenia, preto sa stotožnil so žalobcom, že žalovaná 1/, bola ku dňu 31.10.2011 v omeškani. Žalovaná 1/, podľa okresného súdu nepredložila žiadny dôkaz a nepreukázala ani jednu z okolností vymedzených § 374 až § 376 Obchodného zákonníka, ktoré by ju zbavovali zodpovednosti za plnenie, na ktoré ju súd zaviazal.

10. Vo zvyšku okresný súd, návrh voči žalovanej 1/, ako nedôvodný zamietol, keď dospel k záveru, že

žalobca v zamietajúcej časti neunesol dôkazné bremeno preukázania opodstatnenosti žalovaných nárokov. Zamietnutie návrhu v sume 124.447,30 € s príslušenstvom, sa týkalo nárokov pod písm. a/ návrhu v sume 37.929,87 € - uplatňované úroky z úverovej zmluvy č. XXX/XXXX, nároku pod písm. b/ návrhu v sume 82.984,81 € - zostávajúca časť uplatňovanej sumy úschov, nároku pod písm. c/ návrhu v sume 66,38 € - súdny poplatok za námietku zaujatosti a nároku pod písm. e/ návrhu v sume 3.466,24 € - žalobcom uplatňovaného ako predbežné trovy exekúcie v konaní sp. zn. EX 148/07. Voči žalovanému 2/, okresný súd návrh z dôvodu čiastočného akceptovania námietky premlčania a pre absenciu vecnej pasívnej legitímácie (vo zvyšku nárokov) ako neopodstatnený zamietol. V časti 8.060,82 € s príslušenstvom, okresný súd z dôvodu späťvzatia návrhu, konanie zastavil. Súhlas žalovaných 1/ a 2/, so späťvzatím v zmysle § 96 O. s. p., bol daný.

11. Na odvolanie žalovanej 1/a žalovaného 2/, Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 09.06.2016, č. k. 1Cob/285/2014-596, prvým výrokom rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcej časti voči žalovanej 1/, v časti o zaplatenie sumy 92.227,67 eur spolu s úrokom z omeškania 9,25 % ročne od 31.10.2011 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania súvisiacich s konaním vo veci samej, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti voči žalovanej 1/, rozsudok súdu prvej inštancie, potvrdil. Druhým výrokom, rozsudok okresného súdu v zamietajúcej časti voči žalovanej 1/, potvrdil. Tretím výrokom, rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej súd rozhodol o náhrade trov konania voči žalovanej 1/, v súvislosti so zastavením konania, potvrdil. Štvrtým výrokom rozsudok okresného súdu, v časti náhrady trov konania priznanej žalovanému 2/, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

12. Odvolací súd k žalovanému nároku v celkovej výške 569.905,23 € priznaných žalobcovi z titulu bezdôvodného obohatenia, uviedol, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správne právne závery. Odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p., poukázal na tieto časti odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, ktoré považuje za vecne správne a v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd, taktiež považoval rozsudok súdu prvej inštancie, za vecne správny aj v časti nárokov vo výške 97.041,80 € (2.923.481,18 Sk) a 16.596,95 € (500.000,- Sk) uvedené pod písm. b) návrhu žalobcu a sumy 20.693,86 € (623.424,- Sk), uvedenej pod písm. e) žaloby.

13. V spojitosti s ustálenou súdnou judikatúrou, ako aj s odvolacími námietkami žalovanej 1/ a jej žiadosťou, aby bola vyslovená prípustnosť dovolania, odvolací súd uviedol, že od predbežnej otázky platnosti/neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XXXX, je možné sa v určitých prípadoch odchýliť, a to keď pre takýto odklon existujú relevantné dôvody a možno odklon rozumne a presvedčivo odôvodniť. Nakoľko žalovanou 1/, uvedené dôvody, nie sú podľa odvolacieho súdu relevantnými dôvodmi na spochybnenie, už vysloveného právneho názoru súdov o predmetnej predbežnej otázke, súd konajúci v prejednávanej veci, nemal vôbec dôvod skúmať znovu, už skôr zodpovedanú predbežnú otázku. Na základe uvedeného, mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie postupoval správne a v súlade s príslušnou súdnou judikatúrou, keď právny názor už skôr vyslovený na danú predbežnú otázku všeobecnými súdmi (aj vyššieho stupňa) v označených právoplatne skončených konaniach, rešpektoval a stotožnil sa s ním. Rozsudok okresného súdu, preto podľa krajského súdu, nie je nepreskúmateľný a ani zmätočný. Z uvedených dôvodov odvolací súd zároveň uviedol, že tu nie je dôvod na pripustenie dovolania, pretože nejde o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

14. Odvolací súd zároveň poukázal na argumentáciu súdu prvej inštancie, podľa ktorej skutočnosť, že exekučné konanie prebehlo na základe exekučného titulu, ktorý v čase exekúcie nebol ešte zrušený, nič nemení na zodpovednosti oprávneného za získanie plnenia, ktoré mu hmotnoprávne nesvedčí, aj keď sa toto ukázalo až neskôr. S touto argumentáciou sa odvolací súd stotožnil, pričom nakoľko nejde o spornú právnu otázku, nie je možné považovať ani rozhodnutie súdu, ohľadom týchto nárokov za rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, čím je podľa odvolacieho súdu zároveň vylúčená možnosť, aby pripustil vo výroku svojho rozsudku dovolanie o druhej žalovanou 1/, uvedenej dovolacej otázke.

15. Pokiaľ ide o nároky žalobcu v celkovej sume 92.227,67 € s príslušenstvom (uvedené pod písm. b) návrhu: súdny poplatok za vydanie poverenia vo výške 16,60 €, 20 % odmeny exekútora vo výške

39.500,76 €, hotové výdavky súdneho exekútora v sume 179,23 €, uvedené pod písm. c) návrhu: súdom priznaná zostatková suma uhradených súdnych poplatkov 9.565,13 €, a uvedené pod písm. d) návrhu: úroky z úveru zaplatené Tatra banke, a.s. vo výške 42.965,94 €), súd prvej inštancie tieto nároky žalobcu posúdil ako nároky na náhradu škody vzniknutej plnením z neplatnej zmluvy podľa § 268 Obchodného zákonníka. Odvolací súd prisvedčil žalovanej 1/, že rozhodnutie súdu je v tejto časti zmätočné a nepreskúmateľné, pretože okresný súd pri týchto nárokoch žalobcu dostatočne neodôvodnil, na základe akých skutočností dospel k záveru o existencii zodpovednosti žalovanej 1/, za škodu spôsobenú neplatným právnym úkonom podľa § 268 Obchodného zákonníka. Odvolací súd v súvislosti s aplikáciou § 268 Obchodného zákonníka, považoval za zmätočnú konkrétne tú argumentáciu súdu, že neplatnosť zmluvy o úvere č. XXX/XXXX podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu odporovania § 497 Obchodného zákonníka, zavinila (spôsobila) žalovaná 1/ tým, že zmluvu vyhotovila a predložila ju na podpis žalobcovi, ako aj tým, že ho uviedla do omylu, že je právnym nástupcom spoločnosti AGRO Partizánske a.s., pričom žalobcovi ani žiadny úver neposkytla a v rozpore s dohodnutým účelom úveru peňažné prostriedky úveru použila na uspokojenie vlastných pohľadávok z úverových zmlúv uzavretých so subjektom, ktorého záväzky žalobca neprevzal. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že zodpovednosť za škodu spôsobenú neplatnosťou právneho úkonu v zmysle § 268 Obchodného zákonníka, je špeciálnou zodpovednosťou vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti za škodu upravenej Obchodným zákonníkom. Zodpovednosť za škodu podľa § 268 Obchodného zákonníka, je objektívnou zodpovednosťou a sankcionuje každého, kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu, v dôsledku ktorej škoda vznikla. Liberácia spod zodpovednosti podľa odvolacieho súdu, spočíva v tom, že oprávnená osoba o neplatnosti právneho úkonu vedela. Iné liberačné dôvody pri všeobecnej úprave zodpovednosti za škodu, sa nepoužijú. Ide pritom o zodpovednosť, ktorá nie je dôsledkom porušenia právnej alebo zmluvnej povinnosti.

16. Pokiaľ teda pri absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere č. XXX/XXXX, vyslovenej z dôvodu porušenia právnej a zmluvnej povinnosti úkonom odporujúcim § 497 Obchodného zákonníka a obsahu zmluvy o úvere č. XXX/XXXX, súd žalobcovi priznal nároky na náhradu škody podľa § 268 Obchodného zákonníka, ktorého aplikácia je možná len pri zodpovednosti, ktorá nie je dôsledkom porušenia právnej alebo zmluvnej povinnosti (súd nároky na náhradu škody priznal zrejme z dôvodu omylu podľa § 49a Občianskeho zákonníka, ktorý však spôsobuje relatívnu neplatnosť právneho úkonu), odvolací súd považoval takéto rozhodnutie súdu prvej inštancie o uplatnených nárokoch na náhradu škody za zmätočné a nezrozumiteľné s tým, že súd prvej inštancie, si toto svoje rozhodnutie ani neodôvodňoval vo vzťahu k vyššie uvedeným predpokladom vzniku zodpovednosti podľa § 268 Obchodného zákonníka. Z uvedených dôvodov, preto odvolací súd rozsudok okresného súdu v časti uplatnených nárokov na náhradu škody v celkovej sume 92.227,67 eur s príslušenstvom, ako aj v závislom výroku o trovách konania súvisiacich s konaním vo veci samej, zrušil.

17. Proti rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku, podala včas dovolanie žalovaná 1/, odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. a/, c/ C. s. p., keďže podľa dovolateľky napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ako aj od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolateľka poukázala na stručný chronologický priebeh sporu s dôrazom na skutočnosť, že základom sporu bola interpretácia platnej právnej úpravy, tzv. reúverovania a posúdenie, či tzv. reúverovanie, predstavuje prípustnú a zákonom dovolenú alebo naopak neprípustnú a priamo zákonom zakázanú, formu poskytnutia úveru. Hlavnou úlohou súdov oboch inštancií, tak malo byť posúdenie platnosti (neplatnosti), zmluvy o úvere č. XXX/XXXX, zo dňa 03.11.2003, uzavretej medzi dovolateľkou ako veriteľkou a žalobcom ako dlžníkom, resp. či ňou došlo k poskytnutiu úveru. Túto základnú hmotnoprávnu otázku sporu, však podľa dovolateľky, súdy neriešili a uspokojili sa s postojom iných súdov na totožnú otázku, vysloveným v inom, chronologicky predchádzajúcom súdnom konaní.

19. Z verejne dostupných dovolacích rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa dovolateľky vyplýva jednoznačný záver, že základná hmotnoprávna otázka sporu, je v súčasnosti už prevládajúcou judikatúrou vyriešená v úplnom protiklade s právnym záverom prezentovaným v rozsudku Okresného súdu Bratislava II a napádanom rozsudku Krajského súdu v Bratislave, s tým, že zmluva o úvere je platným právnym úkonom, tzv. reúverovanie je možné a zákonom dovolené.

20. V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1ObdoV/28/2005, zo dňa 30.05.2007, podľa ktorého rozhodnutia, úver charakteru „reúveru“, nie je podľa žiadnej právnej zákonnej úpravy zakázaný, a teda neprípustný. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, sa preto v označenom konaní, nemohol stotožniť s vysloveným právnym záverom odvolacieho súdu, že v danom prípade išlo o protiprávny postup umožnený bankou.

21. Podľa ďalšieho uznesenia č. k. 1ObdoV/79/2008, zo dňa 31.03.2010, dovolací súd konštatoval, že na vznik záväzkového vzťahu z úverovej zmluvy č. 3/95 uzavretej v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, sa nevyžaduje reálne čerpanie úveru dlžníkom. Naplnenie úverového vzťahu, nie je podmienené priamym plnením dlžníkovi v hotovosti alebo bezhotovostným plnením na jeho účet v peňažnom ústave, ale poskytnutie peňažných prostriedkov, môže mať aj formu plnenia záväzkov dlžníka priamo jeho veriteľovi hotovostným lebo bezhotovostným stykom. To znamená, že poskytnutie tzv. „reúveru“ neodporuje konsenzuálnemu charakteru tohto zmluvného typu. Dovolací súd rovnako v konaní sp. zn. 1ObdoV/6/2011, uzavrel, že tzv. reúverovanie, nie je zákonom reprobované, a preto taká zmluva o úvere, nie je z dôvodu tzv. reúverovania, neplatným právnym úkonom. K rovnakému záveru došiel aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý v uznesení zo dňa 12.01.2012, č. k. IV. ÚS 20/2012-22, uviedol, že výklad, podľa ktorého poskytnutie peňažných prostriedkov dlžníkovi, aj na krytie jeho skoršieho záväzku voči veriteľovi, neodporuje žiadnemu právnemu predpisu, je plne v súlade so zmyslom a účelom súkromného práva, ako aj s § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, upravujúcich zmluvu o úvere.

22. Napokon dovolateľka poukázala na rozhodnutie Najvyššieho Slovenskej republiky, sp. zn. ObdoV/47/2001 (publikované v odbornom časopise ZSP 8/2004), podľa ktorého „... § 497 Obchodného zákonníka, ani ďalšie ustanovenia o úverovej zmluve, bližšie neupravujú spôsob, akým sa majú peňažné prostriedky dlžníkovi poskytnúť a ponechávajú v tomto účastníkom úplnú zmluvnú voľnosť. Výraz poskytnutie v prospech dlžníka nevyžaduje pre naplnenie úverového vzťahu priame plnenie dlžníkovi v hotovosti alebo bezhotovostné plnenie na jeho účet v peňažnom ústave. Plnenie v prospech dlžníka, môže mať aj formu plnenia záväzkov dlžníka priamo jeho veriteľovi v hotovosti alebo na jeho účet v peňažnom ústave. Ak úver poskytuje peňažný ústav, nič nevyklučuje, aby to bol účet v ňom vedený. Rovnako žiadne z ustanovení zákona, ktoré upravuje úverovú zmluvu, ničím neobmedzuje účel, na ktorý by bolo možné úver poskytnúť. Žiadne zákonné ustanovenie nebráni tomu, aby bol úver poskytnutý na splnenie dlhu toho, komu sa poskytuje alebo tretej osoby, ktorý vznikol poskytnutím iného, predchádzajúceho úveru...“.

23. Z vyššie uvedeného, je podľa dovolateľky zrejmé, že základná hmotnoprávna otázka sporu, bola za ostatných viac ako 10 rokov, rozhodovaná najvyšším súdom rozdielne a je v súčasnosti už vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho (najvyššieho) súdu, ako i judikatúrou ústavného súdu, podľa ktorej praxe a judikatúry, tzv. reúverovanie, nezakladá absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, nakoľko ide o zákonom aprobovaný, to znamená dovolený spôsob, záväzkovo právnej kontraktácie a zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva opak.

24. Zo skutočností uvedených vyššie, podľa dovolateľky vyplýva, že spolu so žalobcom, sa mohlo platne dohodnúť, že novým úverom dôjde k nahradeniu existujúceho záväzku. Rovnako mohlo byť platne dohodnuté, že dovolateľka poskytne žalobcovi úver tým, že uhradí záväzok tretej osoby voči banke. Skutkový stav, mali podľa dovolateľky posúdiť tak, že zmluva o úvere je platná a na jej základe došlo k poskytnutiu úveru žalobcovi. Iný záver, právny poriadok Slovenskej republiky neprípúšťa a k

takémuto záveru a riešeniu základnej hmotnoprávnej otázky sporu, mali konajúce súdy prísť aj bez poznania dovolacích rozhodnutí, či rozhodnutia ústavného súdu. Žalovaná 1/ má za to, že sa neobohatila tým, že žalobca úver splácal. Rovnako nemôže byť ďalej zodpovedná za údajnú „škodu“, ktorá vraj žalobcovi vznikla jeho uvedením do omylu, a to pri uzavieraní zmluvy o úvere. Dovolateľka zdôraznila, že žiadny údajný, právne významný omyl na strane žalobcu, ktorý presne neurčeným konaním, mala vyvolať, sa v posudzovanom prípade nevyskytol. Obe zmluvné strany sa dohodli, že úverom bude splatený konkrétny záväzok. Obe strany poznali všetky relevantné skutkové okolnosti privatizácie. Omyl v otázke, či tento záväzok prešiel z dôvodu známych skutkových okolností na žalobcu, je podľa dovolateľky omylom právnym, čiže omylom irelevantným. Navyše, tento omyl nemal vplyv na ekonomickú kauzu zmluvy (pohnútku strán), nakoľko žalobca by mal na uzavretí zmluvy o úvere ekonomický záujem aj vtedy, ak by na neho záväzok AGRO Partizánske, a.s., nebol prešiel, keďže tento záväzok bol zabezpečený exekučným záložným právom na nehnuteľnostiach žalobcu. Do pozornosti dovolacieho súdu dovolateľka uviedla, že nesprávne právne posúdenie, konajúcimi súdmi, sa netýka len základnej hmotnoprávnej otázky sporu, no aj následného posudzovania predpokladov a podmienok zodpovednosti za vznik škody, či otázky nepriznania účinkov námietke premlčania vznesenej v priebehu konania.

25. Dovolateľka ďalej uviedla, že zo strany odvolacieho súdu, nedošlo k vysvetleniu odklonu od súčasnej judikatúry a príklonu k už prekonanej judikatúre, čím je napadnuté rozhodnutie neodôvodnené a nepreskúmateľné, pretože v ňom absentuje riadne, presvedčivé zodpovedanie základnej otázky sporu.

26. Žalovaná 1/ preto žiada dovolací súd, aby napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 9. júna 2016, č. k. 1Cob/285/2014-596, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania.

27. Žalovaný 2/ k podanému dovolaniu uviedol, že sa ho nedotýka.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná 1/, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

29. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

30. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

31. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

32. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

33. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa

odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; resp. pri riešení ktorej, dovolací súd rozhoduje rozdielne. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 420 písm. f/ C. s. p., pretože dovolateľka považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené.

34. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

35. Vzhľadom na obsah dovolania, sa dovolací súd v prvom rade zameril na dovolací dôvod vyvedený z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., kedy je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení, sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (uznesenie najvyššieho súdu z 8. júna 2017, č. k. 3Cdo/52/2017). V prípade podania dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Dovolateľ je najmä povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd v riešenom spore odklonil. Tento dôvod prípustnosti, sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

36. Ak už došlo k judikatórnemu vyriešeniu určitej otázky a k publikovaniu niektorého rozhodnutia alebo stanoviska riešiaceho túto otázku v Zbierke, je potrebné, aby súdy tento judikatórny posun vo svojej rozhodovacej praxi zohľadňovali. Skutočnosť, že súd bez vysvetlenia nerešpektuje niektorý judikát najvyššieho súdu, oslabuje presvedčivosť jeho rozhodnutia. Ide tiež o negatívny dopad na predvídateľnosť súdneho rozhodovania. Súd sa pri prejednávaní a rozhodovaní určitej veci, nemusí stotožniť s judikátom najvyššieho súdu vydaným v skutkovo a právne podobnej veci, avšak je nevyhnutné, aby svoj odlišný právny názor argumentačne (kriticky) konfrontoval v odôvodnení rozhodnutia a dostatočne vysvetlil, prečo nebolo možné stotožniť sa s judikátom.

37. Z obsahu dovolania vyplýva, že právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je právna otázka, či tzv. reúverovanie, predstavuje prípustnú a zákonom dovolenú alebo naopak neprípustnú a priamo zákonom zakázanú, formu poskytnutia úveru. Vo vzťahu k tejto právnej otázke dovolateľ uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že úverová zmluva č. XXX/XXXX je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože odporuje zákonu, konkrétne § 497 Obchodného zákonníka. Dovolateľka dodala, že hmotnoprávna otázka sporu, je v súčasnosti už prevládajúcou judikatúrou (ktorú dovolateľka presne označila) vyriešená, nakoľko zmluva o úvere je platným právnym úkonom, tzv. reúverovanie je možné a zákonom dovolené. Z tohto dôvodu dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej 1/, je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., procesne prípustné.

38. Dovolací súd poukazuje na to, že zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie vyplýva, že okrem iného, prejudiciálna otázka platnosti/neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XXXX, týkajúca sa rovnakých strán sporu, v rovnakom procesnom postavení, už bola riešená v súčasnosti už v právoplatne skončených súdnych konaniach, v ktorých prvoinštančne, ako aj odvolacie súdy a dovolací súd, dospeli k záveru o absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy č. XXX/XXXX, pretože táto zmluva odporuje zákonu, konkrétne § 497 Obchodného zákonníka.

39. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

40. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho Slovenskej republiky, sp. zn. ObdoV/47/2001, publikované v odbornom časopise ZSP 8/2004, podľa ktorého „§ 497 Obchodného zákonníka, ani ďalšie ustanovenia o úverovej zmluve, bližšie neupravujú spôsob, akým sa majú peňažné prostriedky dlžníkovi poskytnúť a ponechávajú v tomto účastníkovi úplnú zmluvnú voľnosť. Rovnako žiadne z ustanovení zákona, ktoré upravuje úverovú zmluvu, ničím neobmedzuje účel, na ktorý by bolo možné úver poskytnúť. Žiadne zákonné ustanovenie nebráni ani tomu, aby bol úver poskytnutý na splnenie dlhu toho, komu sa poskytuje alebo tretej osoby, ktorý vznikol poskytnutím iného, predchádzajúceho úveru“. Ďalším rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.05.2007, č. k. 1ObdoV/28/2005, dovolací súd konštatoval, že úver charakteru „reúveru“, nie je podľa žiadnej právnej zákonnej úpravy zakázaný, a teda neprípustný. Rovnako uznesením zo dňa 31.03.2010, č. k. 1ObdoV/79/2008, dovolací súd konštatoval, že na vznik záväzkového vzťahu z úverovej zmluvy č. 3/95 uzavretej v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, sa nevyžaduje reálne čerpanie úveru dlžníkom, s tým, že poskytnutie tzv. „reúveru“, neodporuje konsenzuálnemu charakteru tohto zmluvného typu. Dovolací súd napokon v konaní sp. zn. 1ObdoV/6/2011, uzavrel, že tzv. reúverovanie, nie je zákonom reprobované, a preto zmluva o úvere, nie je z dôvodu tzv. reúverovania, neplatným právnym úkonom. Dovolací súd preto uzatvára, že tzv. reúverovanie, nezakladá absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, nakoľko ide o zákonom aprobovaný - dovolený spôsob, resp. aj reúverovaním dochádza k poskytnutiu úveru. Osobitne dovolací súd, a to s prihliadnutím na vyriešenie prejudiciálnej otázky platnosti úverovej zmluvy dodáva, že výrokmi týchto rozhodnutí iných súdov, nie je súd v predmetnom konaní viazaný s tým, že za daných okolností nedochádza k rozporu ústavou zaručenej zásady právnej istoty, nakoľko výrokmi súdov, ktoré sú v rozpore s ustálenou judikatúrou, nie je súd v ďalšom konaní viazaný.

41. S poukazom na vyslovené právne závery, dovolací súd konštatuje, že dovolateľka opodstatnene vytýkala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to v konaní sp. zn. ObdoV/47/2001, ktoré uznesenie bolo publikované v odbornom časopise ZSP 8/2004. Rovnakým právnym posúdením, akým bola otázka „reúveru“ hodnotená vo vyššie označenom rozhodnutí, rozhodol dovolací súd aj v ostatných konaniach, na ktoré poukázala dovolateľka. Týmto, dovolací súd vzhľadom na dovolanie dovolateľky odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., za dôvodné a preto dovolací súd nepovažoval za potrebné, zaoberať sa i s ostatnými dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., ako aj § 420 písm. f/ C. s. p.

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky, vzhľadom na dôvodnosť dovolania, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti, zrušil podľa § 449 ods. 1 C. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

43. Odvolací súd, je právnym názorom dovolacieho súdu, viazaný (§ 455 C. s. p.).

44. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

45. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.